

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Práce s literárním textem - Hrabal

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Lea Zálišová.

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod

1. Ze kterého díla Bohumila Hrabala pochází tento výňatek?
Ostře sledované vlaky.
2. Určete žánr tohoto díla.
Próza – novela.
3. Určete vypravěče ukázky. Jakou formou je dílo vyprávěno?
Miloš Hrma, ich - forma.
4. Na základě znalostí celého textu charakterizujte hlavního hrdinu.
Miloš Hrma - mladý začínající výpravčí, citlivý, čestný, spravedlivý, bojuje s pocitem, že není „opravdový chlap“, v příběhu se jeho charakter vyvíjí.
5. Kdy a kde se příběh odehrává?
Během 2. sv. války, nádraží v Kostomlatech.
6. Jak hlavní hrdina, ale i sám autor vnímá válku?
Odsuzuje ji, považuje za nesmyslnou, je mu líto zbytečně zabitých lidí, kteří by v jiné době mohli stát na jedné straně a ne bojovat proti sobě.
7. Ve které části textu bychom se setkali s tímto výňatkem? Zamyslete se nad obsahem poslední věty, co tím chce autor sdělit?
Výňatek pochází z úplného závěru díla, smysl věty: Kdyby Němci nerozpoutali válku, žilo by se všem lépe.
8. Co je typické pro literární styl Bohumila Hrabala? Vyhledejte konkrétní příklady v textu.
Rozvíjí svou vyprávěcí metodu, používá dlouhá souvětí, v textu se objevují nespisovná slova, vulgarismy, germanismy.
9. Obsahuje toto literární dílo nějaké autobiografické prvky, pokud ano, jaké?
Bohumil Hrabal vystřídal během svého života řadu povolání, jedním z nich byla profese železničáře. Rád se seznamoval s novým prostředím a lidmi, o kterých později psal.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Lea Zálišová.

10. Kdy toto dílo Hrabal napsal a co víte o jeho další tvorbě?

Tato novela poprvé vyšla roku 1965, řadí se do druhé vlny poválečné tvorby. Patřil k nejvýznamnějším českým spisovatelům 2. pol. 20. st., po roce 1968 mu bylo dočasně zakázáno publikovat, díla mu vycházela v samizdatu. Řada děl byla zfilmována: Postřižiny, Obsluhoval jsem anglického krále, Slavnosti sněženek...

UKÁZKA¹:

... A já mu nasadil hlaveň pušky k oku a stiskl spoušť, tak divně jsem při tom ležel. A pak jsem slyšel, jak zmlkl, viděl jsem, jak jeho nohy zvolna a tiše došly, zastavily se, ležel jsem na něm a slyšel, jak do vojáka vniká klid a ticho, jak se všechno zastavuje, jak stroje, když padla. A ze mne crčela krev a třásl jsem vojákově šaty, vytáhl jsem kapesník a snažil jsem se čistit tu krvavou skvrnu a oddychoval jsem a začal jsem se dusit, ale vši silou jsem se převalil a natáhl jsem ruku

a chytil ten řetízek, kterého se držel voják, jehož obličej zklidněl, jen místo pravého oka byla ožehnutá díra jako modrý monokl... a utrl jsem ten řetízek, kterého se držel mrtvý, a ve světle měsíce jsem viděl, že to je medailónek, na jehož jedné straně je zelený čtyřlístek a na druhé straně nápis: Bringe Glück. **A nepřinesl štěstí ten čtyřlístek ani tomu vojákově, ani mně, taky to byl člověk jako já nebo pan výpravčí Hubička, taky neměl žádné vyznamenání, žádnou hodnost, a přece jsme jeden druhého postřelili a jeden druhého přivedli ke smrti, ač jistě, kdybychom se někde potkali v civilu, možná, že bychom se měli rádi, pohovořili si.**

A potom se ozvala detonace. A já, který jsem se ještě před chvílí těšil na ten pohled, ležel jsem vedle německého vojáka dál, natáhl jsem ruku a otevřel jeho tuhnoucí dlaň a dal jsem mu do ní ten zelený čtyřlístek, který přináší štěstí, zatímco z krajiny vyrůstal do nebe hřibovitý oblak, který neustále rostl o vyšší patra a vyšší kouřová mračna, slyšel jsem, jak tlak vzduchu proběhl krajinou a syčel a hvízdal o holé větve stromů a keřů, jak zatřásl v semaforu převodovými řetězy a opřel se o rameno a zatřásl jím, ale já jsem se kuckal a chrčela ze mne krev. Do poslední chvíle, než jsem začal ztrácet z dohledu sebe sama, držel jsem se s tím mrtvým za ruku, a pro jeho neslyšící uši jsem opakoval slova vlakvedoucího té rakety, která přivezla ty zbědované Němce od Drážďan:

"Měli jste sedět doma, na prdeli..."

¹ Hrabal, Bohumil, Tři novely, Praha, Československý spisovatel, 1989. ISBN 80-202-0059-2